
"Treści teologiczno-liturgiczne formularza Mszy w dzień uroczystości Zesłania Ducha Świętego", Marcin Olejniczak, Toruń 2013 : [recenzja]

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 20/2(44), 574-575

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w ciągu cyklu rocznego obchodów misterium Chrystusa (rozdział 13). Całość omówienia kończy nakreśleniem zasadniczych linii teologii i duchowości roku liturgicznego (rozdział 14).

ZBIGNIEW MICHAŁ GŁOWACKI, *Księdza Adama Ludwika Szafrąńskiego teologia liturgii*, Lublin: Wydaw. KUL 2013, 290 s., ISBN 978-83-7702-732-5.

Autor postawił sobie za cel przedstawienie teologicznego rozumienia liturgii przez ks. Adama Ludwika Szafrąńskiego zarówno co do jej istoty, czyli znaczenia teologicznego, jak też jej funkcji w Kościele. Specyfika dzieł ks. Szafrąńskiego narzuciła autorowi metodę przyjętą w pracy, dlatego zastosował w opracowaniu klucz wyznaczony na podstawie określenia liturgii z Konstytucji o liturgii (nr 7). Istotnymi terminami, do których ks. Szafrąński odwoływał się w teologii liturgii, są: kapłaństwo Chrystusa, Kościół i sakramenty. One to stały się podstawą konstrukcji opracowania, które podzielono na pięć rozdziałów.

W pierwszym rozdziale przedstawiono osobę ks. Szafrąńskiego, jego działalność naukową i zagadnienia, które w szczególny sposób go zajmowały. Istotę liturgii w ujęciu ks. Szafrąńskiego ukazano w drugim rozdziale, natomiast relacje, jakie łączą liturgię z Kościołem, przedstawiono w trzecim rozdziale. Następny rozdział dotyczy ujęcia wybranych sakramentów świętych w kontekście wcielenia i misterium Paschy Chrystusa. Ostatni rozdział porusza zagadnienie roli i miejsca Eucharystii w życiu Kościoła.

BARTŁOMIEJ MATCZAK, *Cipriano Vagaggini OSB i reforma liturgiczna. Studium na podstawie zbiorów Archiwum w Camaldoli* (Modlitwa Kościoła 15), Kraków: „Tyniec” 2013, 385 s., ISBN 978-83-7354-483-3.

Autor postawił sobie za cel odkrywanie roli, jaką o. Cyprian Vagaggini OSB odegrał w odnowie liturgicznej po Soborze Watykańskim II. Osiągnięcie wyznaczonego celu opierał na badaniach archiwalnych i studium dzieł opublikowanych przez Vagagginiego. Pierwszy rozdział opracowania dotyczy okresu prac komisji przedprzygotowawczej, przygotowawczej i redakcyjnej związanej z powstaniem Konstytucji o liturgii świętej. W drugim rozdziale autor zajął się problematyką Mszy św. koncelebrowanej. W kolejnym rozdziale ukazał zagadnienia związane z powstawaniem nowych modlitw eucharystycznych po Soborze Watykańskim II. Ostatni rozdział dotyczy sakramentów i pojawiających się w ich tle, jako temat drugorzędny, sakramentaliów.

MARCIN OLEJNICZAK, *Treści teologiczno-liturgiczne formularza Mszy w dzień uroczystości Zesłania Ducha Świętego* (Scripta Theologica Thoruniensia 26), Toruń: Wydaw. Naukowe UMK 2013, 139 s., ISBN 978-83-231-2967-7.

Podstawowy cel opracowania stanowi ukazanie teologicznych treści celebracji Pięćdziesiątnicy poprzez analizę tekstów biblijnych, i euhologicznych połączonych ze sobą, aby w ten sposób dać pełny obraz celebracji. W pierwszym rozdziale

została przedstawiona analiza tekstów eucharystycznych i biblijnych składających się na obrzęd wstępny i liturgię słowa. Drugi rozdział ukazuje dar i działanie Ducha Świętego w tekstach liturgii eucharystycznej. W trzecim rozdziale autor prezentuje owoc analizy biblijno-liturgicznej dokonanej w pierwszym i drugim rozdziale, dlatego stanowi on syntezę globalnej teologii celebracji misterium Pięćdziesiątnicy w odniesieniu do człowieka, do wspólnoty Kościoła oraz człowieka we wspólnocie.

DOMINIK OSTROWSKI, *Uświęcenie i kult. Liturgia godzin w perspektywie soborowej definicji liturgii*, Świdnica: Wydaw. WSD „Adalbertus” 2013, 350 s., ISBN 978-83-60663-78-3.

Autor podejmuje się w opracowaniu poszukiwania i uzasadnienia liturgicznego znaku materialnego w liturgii godzin w sensie obrzędu na podstawie rezultatów przeprowadzonych badań. Pragnie odpowiedzieć na pytanie, dlaczego liturgia godzin jest faktycznie czynnością liturgiczną. W pierwszym rozdziale podejmuje analizę *officium divinum* w kontekście soborowej definicji liturgii. Drugi rozdział prezentuje problematykę znaków uświęcenia i znaków kultu. Kolejny rozdział dotyczy słowa Bożego w liturgii godzin jako *ritus* liturgii godzin. W czwartym rozdziale zajmuje się modlitwą Kościoła jako *preces* liturgii godzin. Ostatni rozdział pracy, będący funkcjonalną syntezą struktury oficjum, jak i następujący po nim ekskurs, dotyczący relacji liturgii godzin i Eucharystii, kierują się specyfiką metody liturgicznej w teologii, aby przedstawić teologię liturgiczną w konkretnej historii.

KRZYSZTOF POROSŁO (red.), *Życie w Chrystusie według Ducha. Teologia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego* (Modlitwa Kościoła 17), Tyniec 2014, 365 s.

Przedstawiona książka pod redakcją ks. Krzysztofa Porosły zasługuje na wszelkie rekomendacje wydawnicze. Stanowi ona solidną monografię naukową na przecięciu teologii sakramentalnej i teologii liturgii. Tematem monografii jest szeroko pojęta problematyka sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego; w tomie współlistnieją teksty poświęcone zagadnieniom historycznym, systematyczno-teologicznym oraz pastoralnym. Jest ona podzielona na kilka sekcji, z których każda odznacza się spójnością prezentacji poszczególnych wymiarów doktryny inicjacji chrześcijańskiej widzianej z perspektywy rytualno-celebracyjnej i teologicznej. Ten ostatni wątek obecny jest zresztą we wszystkich tekstach, które wyraźnie zdradzają duszpasterskie zacięcie. Sprawia ono, że całość monografii zasługuje również na miano dobrego traktatu duchowego. Czytelnik szukający głębszej, przemyślanej pożytki duchowej odnajdzie w książce wiele cennych pereł ubogacających jego *itinerarium mentis in Deum*. Taki stan rzeczy wyraźnie wskazuje na fakt, iż twórcom rekolekcji *Mysterium fascinans* udało się spełnić kluczowy dla nich postulat pojednania refleksji duchowej z namysłem teologicznym. Ujęcie to daje się odczuć niemalże na każdej stronie książki zredagowanej przez ks. Porosłę. Wypada wyrazić nadzieję, że takie podejście stanie się inspiracją dla młodego pokolenia teologów polskich. Wyjątkowo dobrze oceniam odwagę autorów w formułowaniu wniosków, zarówno